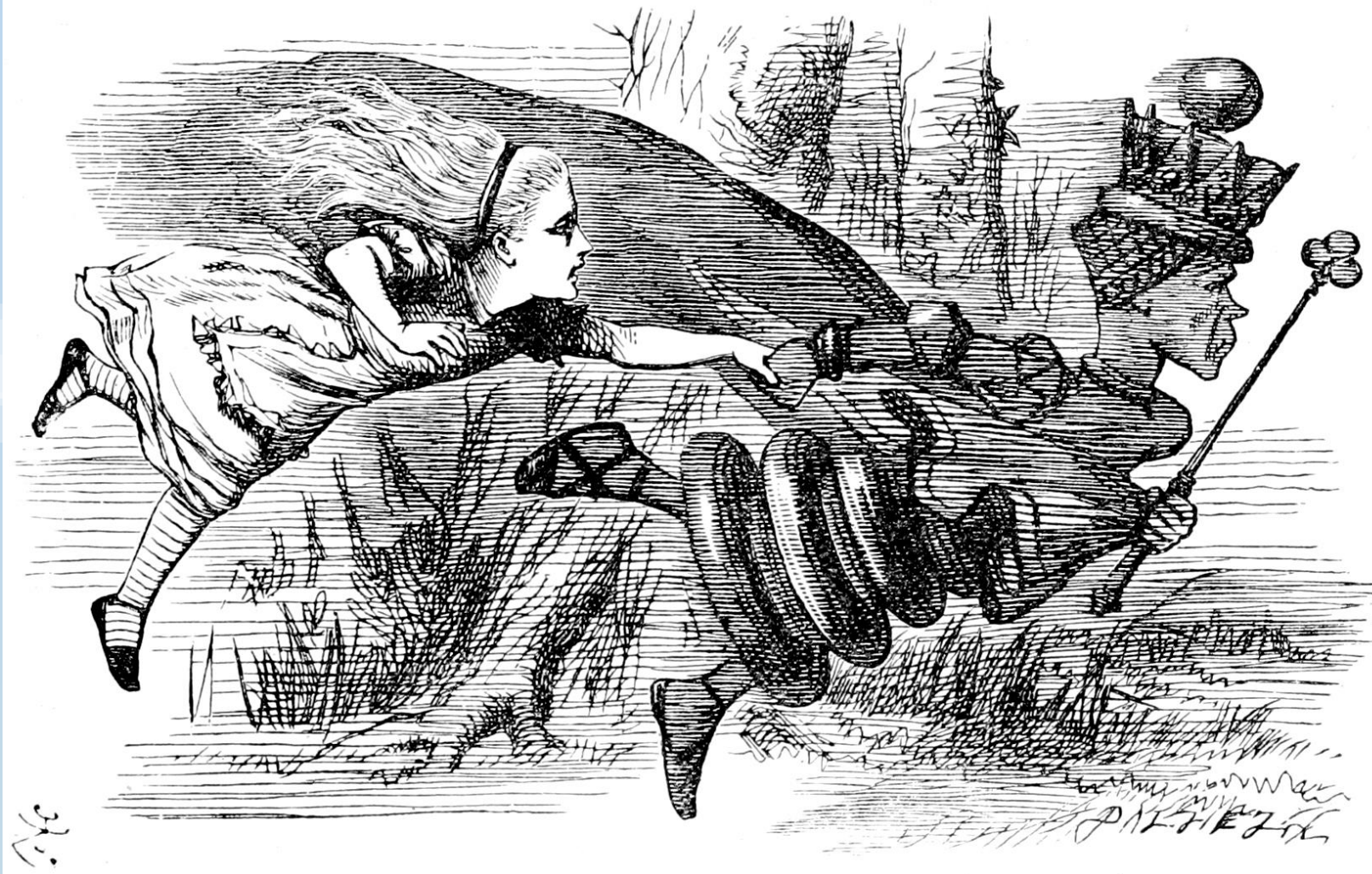

Fremmede arter – til ettertanke

Maria Fall Norsk Gartnerforbund

"Well, in our country," said Alice, still panting a little, "you'd generally get to somewhere else—if you run very fast for a long time, as we've been doing."

"A slow sort of country!" said the Queen. "Now, here, you see, it takes all the running you can do, to keep in the same place. If you want to get somewhere else, you must run at least twice as fast as that!"

Hva er en fremmede art

Fremmede art = en art som har bosatt seg et sted der den ikke lever naturlig og har kommet dit med menneskelig hjelp.

Den trenger faktisk ikke engang å «bosette» seg for det er den menneskelige transporten som er helt sentral her!

Hvordan snakker vi?

Fremmede art = ~~skadelig og per definisjon uønsket~~
~~PLANTE~~

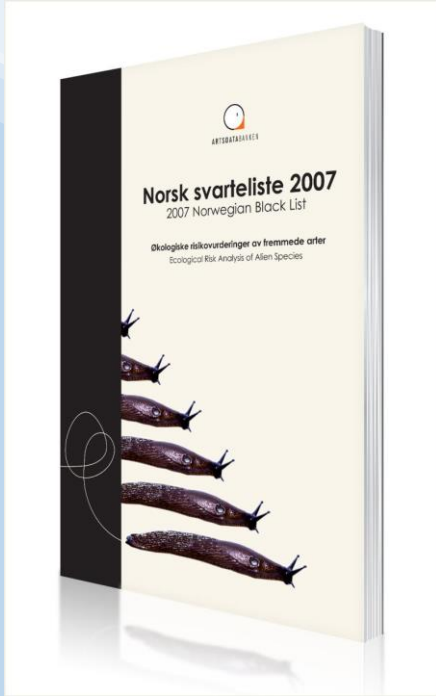
- Fremmere arter finnes i ALLE organismegrupper
- Ordet fremmede sier ingenting om egenskapene til en art
- Ønsket/ikke ønsket er subjektivt, men fremmede arter er per definisjon ikke uønsket

Området skal være fritt for fremmede arter... Ja da, det er det!

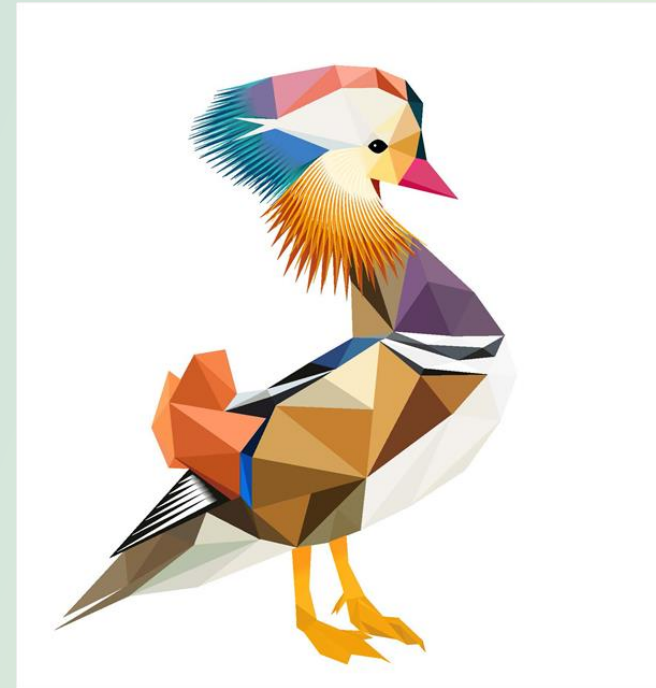
Vår uforutsigbare fasit

2007: 13 planter på «svartelisten» (dvs i høy kategori)

2012: 130 planter på «svartelisten» (dvs HI og SE)

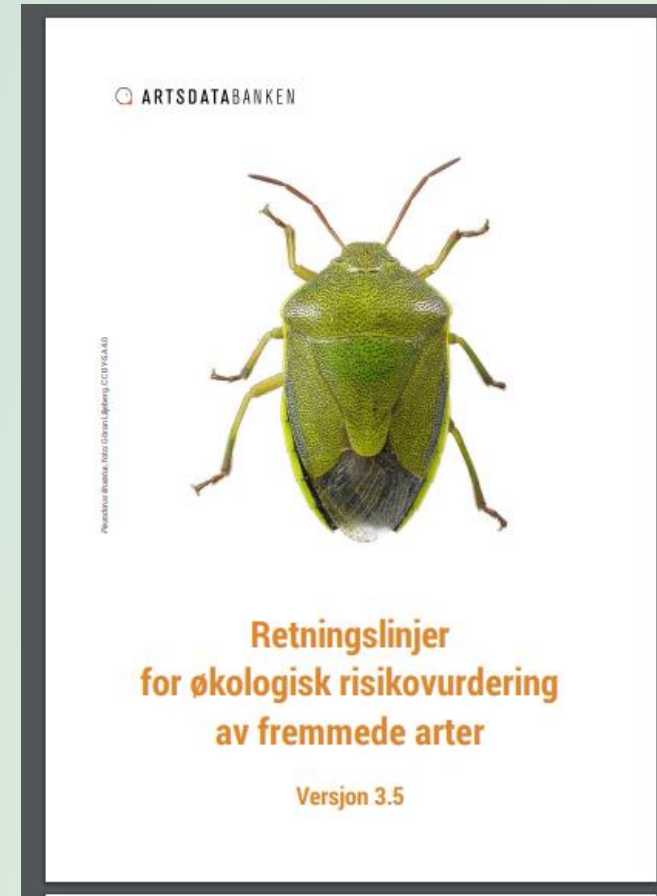

2018: 129 planter i HI og SE.
MEN: Hele 486 arter av 1081 allerede vurderte arter endret kategori (= 45 %)

Eller sagt med Artsdatabankens egne ord i 2018

Kriteriesettet som er benyttet er noe endret fra forrige utgave. Dette, i kombinasjon med ny kunnskap om artene, gjør at det er vanskelig å tolke hva endringene i kategori kan skyldes. **Vi kan ikke si at alle disse endringene representerer en reell endring i den økologiske risikoen** artene utgjør.

4.2.3 PLANTER PÅ FREMMEDARTSLISTA

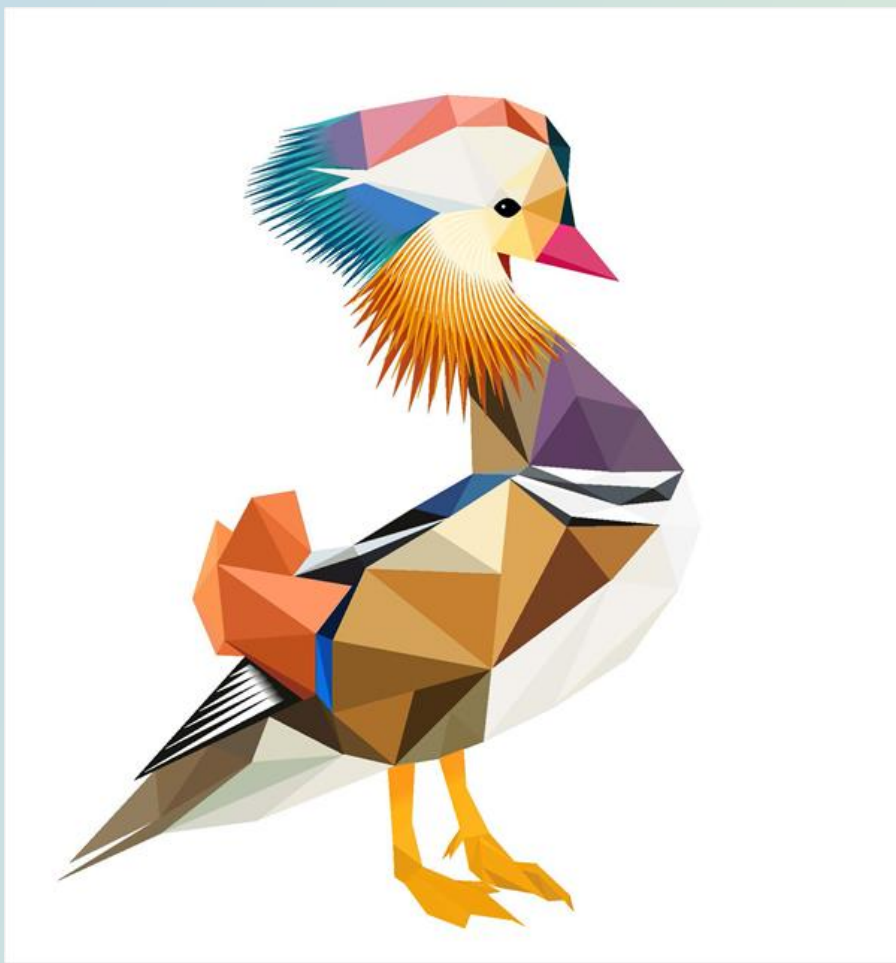
Det ønskelig å bruke mer av plantearter som er naturlig tilhørende i Oslo. Ved bruk av fremmede arter skal det utføres en miljørisikovurdering iht §23 Forskrift om fremmede organismer.

Det godtas i utgangspunktet ikke planter med høy eller svært høy spredningsrisiko i våre anlegg. I enkelte situasjoner kan det imidlertid gjøres unntak. Se figur 2. Det må i så fall begrunnes godt og være godkjent av parkforvalter på forhånd. Dette kan for eksempel gjelde i enkelte historiske anlegg. Det bør imidlertid alltid strebes etter å finne gode erstattere. Prosjektleder har ansvar for å sjekke dette, samt å utføre økologisk risikovurdering av alle arter som skal brukes. Det henvises generelt til Naturmangfoldloven og aktsomhetsplikten.

Ny fremmedartsliste, nye muligheter

"Svartelista" har bidratt til misforståelser. Ikke minst har det vært en seiglivet misforståelse at arter som står på Svartelista er uønsket i Norge.

5.1.2 Stedegne arter

Bruk av stedegne arter har mange fordeler med tanke på biomangfold og redusert risiko for spredning av uønskede arter og plantesykdommer, og kan bidra til lokal identitet og særpreg.

Langs gater i Oslo bør det brukes stedegne arter når det er praktisk mulig. Det bør benyttes stedegne arter i ytre by, med **naturlig genetisk opprinnelse på Østlandet, Sørlandet eller VestSverige**. Fremmede arter bør ikke benyttes, inkludert alle arter oppført på den til enhver tid siste versjon av artsdatabasen, Artsdatabankens fremmedartsliste.

Hva sier man egentlig her i klartekst?

Alle planter som har blitt flyttet med menneskelig hjelp fra et sted til et annet en eller annen gang i tiden (= definisjonen av fremmede arter) bør ikke benyttes, inkludert alle arter som har blitt flyttet hit eller begynt å reproducere her etter år 1800 (=det som vurderes på fremmedartslisten). Hvis man går ut i skog og mark på Østlandet, Sørlandet og i Vest Sverige og samler inn plantemateriale der som man formerer opp og setter ut i Oslo kommer disse planter å redusere risikoen for spredning av noe subjektivt udefinert (=uønsket) og plantesykdommer. Dette genmaterialet kaller vi for stedegne arter i Oslo.

Vi vet ikke hva stedegent er

Men allikevel løfter vi dette opp i skyene:

- Stedegne arter reduserer uønskede arter
- Stedegen arter reduserer sykdom
- Stedegne arter motvirker genetisk forurensing
- Stedegne arter er anpasset sitt voksested

Eller kanskje det fremdeles handler om riktig plante på riktig plass??

Noen forslag fra meg

1. Vi må skru tilbake vårt «tankesett». Det er de SKADELIGE fremmede organismene vi vil til livs.
2. Vi må jobbe forutsigbart, ikke enkelt (herunder prioritere)
3. Vi er pålagt å være «føre var», men det er grenser for hvor langt man skal trekke dette før det blir kontraproduktivt.

«*Carpinus betulus* vurderes til låg økologisk risiko, med usikkerhet til potensielt høg risiko, med utelukkende på grunn av invasjonspotensialet. Den tar naturligvis litt plass, men synes ikke å bli dominerende og har (foreløpig) ingen påvisbar negativ effekt.»

4. Det må være lov med diskusjon og debatt med høy takhøyde!

Takk for meg